

Liikennepalvelukauppiat ry
Ilmarisentie 9
15200 Lahti

LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousministeriö

27.3.2026

kirjaamo.mmm@gov.fi

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI
PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPALVELUIDEN TUESTA MONIPALVELUKESKUKSINA
MAASEUTUALUEILLA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN
MUUTTAMISESTA**

Kiitos mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Saimme tiedon lausuntopyynnöstä yhteistyökumppaniltamme SEO:lta, jonka kanssa yhdessä annamme seuraavan lausunnon.

Liikennepalvelukauppiat ry:n lyhyt esittely

Liikennepalvelukauppiat ry on perustettu jo vuonna 1961. Liitto palvelee jäseniään vastaten toimialan edunvalvontatyöstä ja jäsenpalveluista. Tärkeimmät toimintakohteet ovat yrittäjien liiketoiminta- ja kilpailuedellytysten säilyminen, liikepaikkojen tasapuolinen saatavuus sekä öljy-yhtiön ja kauppiasyrittäjän välisen sopimussuhteen kysymykset. Tärkeää on myös jäsentenvälisen yhteistyön ja verkostoitumisen edistäminen.

Toimintamuotoina ovat neuvontapalvelut muun muassa työsuhdekysymyksissä, tiedottaminen ja viestintä, koulutus, kauppiastapahtumien järjestämien, jäsenyrittäjien ja tavarantoimittajien tuominen yhteen sekä yhteydenpito öljy-yhtiöihin ja muihin alan toimintaan vaikuttaviin sidosryhmiin.

Toimialajärjestönä Liikennepalvelukauppiat ry on alan yksityisten yrittäjien etujärjestö. Huoltoasema-ala ja liikennepalvelualat muodostavat autoilijoiden ja tienkäyttäjien palvelujen kokonaisuuden. Toimialalla on yrityksiä, jotka harjoittavat

- polttoaineen ostamista, myyntiä tai välittämistä
- myymälä-, kahvila- tai ravintolatoimintaa
- autopesua
- moottoriajoneuvojen korjausta, huoltoa, kauppaa tai vuokrausta
- huoltoasemakiinteistöllä tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa kahvila- ja ravintolatoimintaa tai pikaruoka- ja elintarvikemyyntiä sekä
- maantieliikenteen palveluille suunnattua yritystoimintaa

Nämä toimialat on määritelty Liikennepalvelukauppiat ry:n säännöissä jäsenperusteiksi.

Liikennepalvelukauppiat ry julkaisee myös alan toimialaraportteja, jotka löytyvät PDF-versioina osoitteesta: <https://www.liikennepalvelukauppiat.fi/toimialaraportit/>. Toimialaraporteissa käsitellään liikennepalvelualan sisältöä, toimintaa ja toimialan tilastotietoa.

Suomalaisen Energiaosuuskunnan lyhyt esittely

Suomalainen Energiaosuuskunta, eli SEO, perustettiin 17.11.1978 vastaamaan huoltoasemayrittäjien tarpeeseen luoda omavarainen ja joustava huoltoasemaketju. SEO:n syntyyn vaikutti tarvikekaupan kehittäminen: monet kauppiaat kaipasivat enemmän päätösvaltaa ja joustavuutta liiketoimintaansa. 1970-luvulla suuret öljy-yhtiöt hallitsivat huoltoasemien tavarantoimituksia ja hinnoittelua, mutta osa yrittäjistä halusi enemmän itsenäisyyttä erityisesti lisämyyntituotteiden valinnassa.

Ajatus uudenlaisesta huoltoasemaketjusta, jossa kauppiaat saisivat suuremman roolin omassa toiminnassaan, alkoi kasvaa. Polttoaineiden toimitusvarmuuden takaamiseksi tavoitteeksi asetettiin 50 huoltamon yhteinen verkosto. Marraskuussa 1978 tavoite saavutettiin, ja SEO-ketju syntyi, tarjoten kauppiaille vapaamman alustan liiketoimintansa kehittämiseen.

SEO:n perusidea elää vahvana tänäkin päivänä – se tarjoaa yrittäjille mahdollisuuden toimia itsenäisesti ja joustavasti osana suomalaista huoltoasemaketjua.

SEO:lla on yli 240 huoltoasemaa eri puolilla Suomea. Ketjun asemiin kuuluu perinteisiä huoltoasemia, tankkauspisteitä ja täyden palvelun liikenneasemia, joissa paikalliset asukkaat voivat tankkauksen lisäksi tehdä päivittäisostoksia, ruokailla ja tavata toisiaan. Useilta asemiltamme löytyvät yleisimmät posti- ja pakettipalvelut sekä Veikkauksen eri palvelut! SEO toiminnan perusperiaatteena on, että jokainen asema on uniikki ja palvelee juuri sitä yhteisöä, jossa se sijaitsee. Lähestymistapamme tukee paikallista elinvoimaisuutta, luo työpaikkoja ja auttaa ylläpitämään palveluja myös pienemmillä paikkakunnilla ja maaseudulla.

SEO-ketjussa jokainen kauppias toimii itsenäisenä yrittäjänä, mikä tarkoittaa, että kauppialla on mahdollisuus kehittää asemaansa omien visioidensa mukaisesti. SEO tarjoaa kauppiaille tukiverkoston ja mahdollisuuden hyödyntää ketjun yhteisiä etuja, mutta jokainen asema toimii ilman suurten ketjujen määräysvaltaa. Tämä mahdollistaa yrittäjille suuremman joustavuuden ja antaa heille vapauden rakentaa omaa liiketoimintaansa paikalliset asiakkaat huomioiden.

SEO palveluvalikoima, paikallisuus ja yrittäjyyden tukeminen tekevät siitä houkuttelevan ja kestävä vaihtoehdon sekä kauppiaille että asiakkaille, jotka arvostavat suomalaisuutta, paikallisuutta ja henkilökohtaista palvelua.

Lausuntomme otsikossa mainitun asetuksen muutosesityksiin

1. Muutosesitys

Esitämme lausuntonamme, että asetusluonnoksen 5 § oleva momentti: "Avustusta ei myönnetä huoltamoiden yhteydessä oleville myymälöille." poistetaan.

2. Perustelut

Muutos, jossa liikennepalveluasemat rajataan tuen ulkopuolelle, kohdistuu suoraan asetuksen tarkoituksen, 2 §, ydintä vastaan.

Voimassa olevan asetuksen 6 §, jota ei esitetä muutettavaksi, mainitsee avustuksen saajalle veloitteen tarjota vähintään neljää vaihtoehtoista kaupallista palvelukokonaisuutta, joista yksi on polttoainejakelupalvelu. 6 § vaatimuksen ristiriita poistettavaksi esittämäämme 5 § muutosesityksessä lisättyyn momenttiin on ilmeinen.

3. Taustaperusteluja

3.1. Liikennepalveluasema = monipalvelukeskus

Lausunnon kohteena oleva asetus käsittelee maaseutualueiden monipalvelukeskusten tukea. Liikennepalveluasemat eli huoltamot täyttävät monipalvelukeskuksen määritelmän mitä parhaimmalla tavalla. Liikennepalveluasemat on erityisesti haja-asutusalueilla kohtuullisen laajojen alueidensa monipalvelukeskuksia. Polttoaineiden ja autoon suoraan liittyvien palvelujen, kuten huolto- ja rengaspalvelut, lisäksi liikennepalveluasemat tarjoavat haja-asutusalueella usein päivittäistavarakaupan valikoimaa sekä Veikkauksen, Postin, Matkahuollon ja muiden tavaroita liikuttelevien palveluntuottajien palveluja. Lisäksi lähes poikkeuksetta haja-asutusalueen liikennepalveluasemilla tarjotaan ravintola- ja/tai kahvilapalveluja. Jo mainittujen palvelujen lisäksi kullakin liikepaikalla on usein alueelle ominaisten ja/tai tarpeellisten palvelujen tarjontaa. Esimerkkeinä laitevuokraus, motellitoiminta tai jonkin yksittäisen tuoteryhmän korostettu tarjonta päivittäistavarakaupassa. On turvallista sanoa, että haja-asutusalueiden liikennepalveluasemat ovat todellisia monipalvelukeskuksia, joiden poistuminen palvelukartalta olisi jokaisessa sijainnissaan paikalliselle väestölle valtava menetys.

3.2. Huoltamot poistamalla tuen saajien piiristä syntyy tulkintahaasteita

On huomionarvoista, että jos asetukseen jätetään poistettavaksi esittämämme momentti, syntyy tulkinnallisia tilanteita. Tulkitaanko päivittäistavarakauppa huoltamoksi, jos sen kanssa samalla tai viereisellä tontilla tai välittömässä läheisyydessä on polttoainejakelupiste (ns. "kylmäasema")?

3.3. Polttonestemyynti on suoralta taloudelliselta merkitykseltään pieni

Useasti päivittäistavarakaupan/kahvilan/ravintolan/Postin/Matkahuollon/Veikkauksen toimipisteiden yhdistelmän yhteydessä oleva polttoainejakelu on jonkun öljy-yhtiön hallussa, eikä kauppialla ole vaikutusmahdollisuutta polttonesteiden tarjontaan tai hinnoitteluun.

Kiinteistönsä omistavien kauppiaiden, joita toimialalla kutsutaan omistajakauppiaksi, tapauksissa polttonesteiden jakeluun varattu alue voi yrityksen oman toiminnan piirissä olemisen lisäksi olla vuokrattuna öljy-yhtiölle ja tätä kautta toiminta on pois kauppiasyrittäjän päättävällä. Omistajakauppiaita on noin 15 % kauppiaskunnasta.

Noin 85 % polttonesteiden jakelupisteiden kiinteistöistä on öljy-yhtiön omistuksessa tai hallinnassa ja kauppias on öljy-yhtiön vuokralaisena koko toimintansa osalta. Näitä kauppiaita kutsutaan toimialalla vuokrakauppiaksi.

Sekä omistajakauppiaiden että vuokrakauppiaiden osalta päivittäistavarakauppa, muu sisäkaupaksi kutsuttu kauppa ja kauppapaikan muu oma liiketoiminta muodostaa kauppiaan katetuoton likipitään kokonaisuudessaan. Sekä omistajakauppias että vuokrakauppias saavat itselleen ja työntekijöilleen palkat käytännössä kaikesta muusta kuin polttonesteiden myynnistä. Polttonesteet välttämättömyystuotteina toimivat vahvasti asiakkaita tuovina vetoartikkeleina.

Haja-asutusalueella pelkän päivittäistavarakaupan liiketoiminnan kannattava harjoittaminen on erittäin haastavaa, paikka paikoin mahdotonta. On hyvä, että asetuksella säädetään mahdollisuudesta tukeen. Haja-asutusalueella olevat monipalvelukeskukset ovat syntyneet lähes aina pakon sanelemina. Kauppiat ovat joutuneet laajentamaan liiketoimintansa kirjoa säilyttääkseen yrityksensä elossapysymisen mahdollisuudet.

4. Lopuksi

Lausuntomme ydin on, että jos asetukseen jätettäisiin luonnosvaiheessa poistettavaksi esittämämme momentti: "Avustusta ei myönnetä huoltamoiden yhteydessä oleville myymälöille.", niin asetuksen 2 § yksilöity asetuksen tarkoitus ei toteudu ja 6 § lisäpalveluvelvoitteeseen syntyisi ilmeinen ristiriita.

Meillä ei ole asetusmuutokseen muuta lausuttavaa.

Toivomme jatkossa saavamme liikennepalvelukauppiaiden asemaa muuttavien lakien ja asetusten valmistelun osalta lausuntopyynnöt myös suoraan Liikennepalvelukauppiat ry:lle: toimisto@liikennepalvelukauppiat.fi.

Olemme asiantuntijoina käytettävissänne mahdollista asetuksen jatkovalmistelua ajatellen.

Lahdessa 27.3.2026

Liikennepalvelukauppiat ry

Suomalainen Energiaosuuskunta

Jari Salonen
toimitusjohtaja

Arto Viljanen
toimitusjohtaja